

פ"מ 36.401 – "חופשות חיילים בשירות קבע"

הגדרות

1. בפקודה זו:

- א. "חייל" – חייל המשרת בשירות הקבע, אלא אם נקבע מפורשות אחרת.
- ב. "חייל הלומד מטעם צה"ל" – חייל הלומד לימודים מלאים על חשבון צה"ל שלא במסגרת התפקיד.
- ג. "ותק בשירות" – תקופת השירות של החייל, כולל תקופות שירות החובה, שירות הקבע, שירות בתנאי קבע ותקופות עבודה שנרכשו בתשלום.
- ד. "חופשת משמרת" – פרק הזמן המיועד למנוחה בין משמרות, ובמהלכו רשאי החייל לשהות מחוץ ליחידה שלא בתפקיד.
- ה. "חופשה יחידתית" – חופשה שאליה יצאו כלל חיילי היחידה למעט תורנים שימנה מפקד היחידה.
- ו. "ערבי חג" – ערבי החגים שלפי הפ"ע 7.0101 "שבתות ומועדי ישראל בצה"ל" ופ"מ 33.0201 "שעות פעילות במפקדות צה"ל ובמתקניו".
- ז. "פעילות במשמרות" – תפקיד המחייב פעילות רצופה 24 שעות ביממה, דרך קבע, ועל כן מתחלק בין כמה חיילים ביחידה באופן מחזורי, כל אחד בתורו, גם בשעות שאינן חופפות לשעות הפעילות על פי פ"מ 33.0201 "שעות פעילות במפקדות צה"ל ובמתקניו".
- ח. "קרוב מדרגה ראשונה" – בן או בת זוג, אח, אחות, הורה, ילדו, ילדתו ומי שסמוך על שולחנו של משרת הקבע.
- ט. "שירות תקין" – שירות שבעבורו זכאי חייל לתשלום מצה"ל, לרבות חופשת לידה שאיננה בתשלום שכר, ולמעט:
 - (1) חייל השוהה בלימודים מלאים מטעם צה"ל.
 - (2) חייל השוהה בחופשת פרישה או בחופשת התארגנות, לפי העניין, על פי הוראות ראש אכ"א לעניין, לפי הקבוע בהפ"ע 3.0508 "נוהל לשחרור משרתי הקבע מטעמים ארגוניים" או בהפ"ע 3.0509 "נוהל לשחרור משרתי הקבע מטעמים תפקודיים".
 - (3) חייל המושעה מכל תפקיד.
- י. "שנות שירות" – תקופות הוותק בשירות המנויות בשנים.

- יא. "שנת לימודים" – מרגע הצבה בר"מ לומדים ועד לחזרה לשירות תקין.
 יב. "שנת פעילות" – תקופה מ-1 בינואר של השנה עד 31 בדצמבר של אותה שנה.

כללי

2. חופשה שנתית היא חופשה שחייל זכאי לה בעבור תקופת שירות תקין.
 3. מטרת החופשה השנתית היא לאפשר לחייל הפסקה מתפקידיו השגרתיים לצורך מנוחה והתרעננות.
 4. חייל בחופשה שנתית ימשיך לקבל את משכורתו.
 א4. פקודה זו אינה מסדירה את חופשות האבל והאזכרה, אשר מוסדרות בפ"מ 34.0101 – "הדת בצה"ל".

תוקף סעיף 4 מתאריך 13 ביולי 2025

זכאות לחופשה

5. חייל זכאי לחופשה שנתית כמפורט להלן :
 א. בשנות השירות הראשונה והשניה – 14 ימים בשנה.
 ב. בשנות השירות השלישית, הרביעית והחמישית – 20 ימים בשנה.
 ג. משנת השירות השישית ואילך – 25 ימים בשנה.
 כדי להסיר ספק, מובהר בזה כי הזכות לחופשה שנתית מחושבת לפי שנות השירות, כהגדרתן בסעיף 1.
 6. חייל העולה במדרגת הזכאות במהלך שנת פעילות, תחושב זכאותו לחופשה שנתית כמפורט בנספח א לפקודה זו.
 7. חייל בשירות חובה בתנאי קבע וחייל בשירות מילואים בתנאי קבע זכאי לחופשה שנתית של 14 ימים בשנה. אי אפשר לצבור ימים אלו.

חישוב משך החופשה

8. חישוב הזכות לחופשה, כמפורט בסעיף 5, ייעשה על בסיס שנת הפעילות.

תוקף סעיף 9 מיום 26 בספטמבר 2017

9. בעבור חלקי שנה יהיה החייל זכאי לימי חופשה שנתית באופן יחסי למספר ימי השירות התקין ששירת באותה

שנת פעילות על פי הנוסחה הזאת:

$$\text{מספר ימי החופשה השנתית שלהם זכאי} \times \left(\frac{\text{מספר ימי שירות תקין}}{\text{בשנת הפעילות}} \right) \times \left(\frac{\text{על פי ותק בשירות (לפי סעיף 5)}}{365} \right)$$

תוצאה שאינה שלמה תעוגל למספר השלם הקרוב ביותר, ע"פ כללי העיגול.

תכנון החופשה וניצולה

10. חייל זכאי לממש חופשה המגיעה לו בעבור שנת פעילות בכל עת באותה שנה, ברציפות או במפוצל, ובתנאי

שצורכי השירות מאפשרים זאת. חייל יצא לחופשה שנתית במועד שיקבע מפקדו ובאישורו.

11. מפקד יחידה יודא שכל חייל המוצב ביחידתו, ינצל את כל מכסת החופשה השנתית שהוא זכאי לה, אלא במקרים

חריגים שבהם נסיבות השירות אינן מאפשרות זאת.

תוקף סעיף 12 מיום 26 בספטמבר 2017

12. **בצה"ל יונהגו חופשות יחידתיות, כמפורט להלן:**

א. במהלך שנת הפעילות תהיינה עד ארבע **חופשות יחידתיות**. ר' אכ"א או מי מטעמו יפרסם את מועדי החופשות

היחידתיות ואת מכסת ימי החופשה שינוכו בגין ניצול החופשה.

ב. בסמכות מפקד הפיקוד, האגף או הזרוע, לאשר ליחידות אשר תחת פיקודו, מימוש חופשות יחידתיות במועדים

שונים מאלו שנקבעו בסעיף 12א, ולכל הפחות תתקיים חופשה יחידתית אחת בת חמישה ימים רצופים בשנת

פעילות (אלא אם צורכי הצבא המבצעיים אינם מאפשרים זאת).

ג. מפקד היחידה **רשאי** לחייב חייל לצאת לחופשה יחידתית תוך התייחסות לתכנון חופשתו השנתית של הפרט.

13. התקופה שבה החייל אינו משובץ בתפקיד מסיבה כלשהי, והוא עדיין זכאי לחופשה שנתית באותה שנה תיחשב

כחופשה שנתית. במקרים יוצאים מן הכלל, יוכל מחה"ס-ראש מנהל הקצינים – לגבי קצינים, או מחה"ס – ראש

- מנהל הנגדים והאקדמאים – לגבי נגדים, לקבוע שתקופה שבה החייל אינו משובץ בתפקיד (או חלק ממנה) לא תימנה על חשבון מכסת ימי החופשה השנתית שזכאי לה החייל אלא על חשבון המערכת.
14. ימי החופשה השנתית ניתנים בגין כל שנת פעילות. מכסת ימי החופשה השנתית העומדים לרשות משרת הקבע ניתנים לניצול עד לתאריך 31 בדצמבר בכל שנת פעילות ללא מעבר בין שנים.

חלקי ימי פעילות

- תוקף סעיף 15 מיום 26 בספטמבר 2017
15. חייל שלא ביצע פעילות שמשכה חמש שעות, לפחות, במהלך יום הפעילות – ייחשב יום זה כחופשה וינוכה ממכסת חופשתו השנתית, למעט ערבי חג, כמפורט בסעיף 19 (א) ו-19 (ב) להלן.

חופשות בימי שישי, בשבתות, בערבי חג, במועדים, בימי צום ובחגים רשמיים

- סעיף 16 עודכן בתאריך 13 ביולי 2025
16. שבתות, מועדי ישראל וחגי מדינה רשמיים לפי פ"מ 34.0101 – "הדת בצה"ל" וימי שישי בהתאם לפ"מ 33.0201 "שעות פעילות במחנות צה"ל" לא יימנו במניין מכסת ימי החופשה השנתית שחייל זכאי להם. כך גם לא יימנו ימי החג של בני עדות אחרות במניין ימי מכסת החופשה השנתית שלהם כמפורט בפ"מ 34.0101 או בהוראות רבצ"ר שהוצאו על-פיה. כמו כן, פ"מ 34.0101 קובעת הסדרים בדבר היעדרות חייל מיחידתו בשל ימי הצום.
17. **בוטל בחזור תיקונים 229**
18. **בוטל בחזור תיקונים 229**

- תוקף סעיפים 19 עד 24 מיום 26 בספטמבר 2017
19. ניצול חופשה בערבי החג ובמועדים:
- א. חייל אשר נעדר מיחידתו באישור מפקדו בערבי חג, לא תימנה היעדרותו על חשבון חופשתו השנתית, למעט ערב יום העצמאות (יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל) בו יום העבודה יסתיים בשעה 13:00.
- ב. חייל הנעדר מפעילות או המבצע פעילות שמשכה פחות מחמש שעות בערב יום העצמאות (יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל), ינוכה חצי יום חופשה על חשבון חופשתו השנתית. מפקדו של חייל שמקום שירותו מרוחק

ממקום מגוריו ישחררו לביתו, אם החייל מעוניין בכך, יום קודם לערב יום העצמאות. במקרה כזה, ינוכה חצי יום חופשה ממכסת חופשתו השנתית של החייל.

ג. אם אין צורכי השירות מאפשרים לשחרר את החייל, כאמור בסעיף 19א), ישוחרר החייל בערב החג במועד שיבטיח את הגעתו לביתו שעתיים לפני כניסת החג, לכל המאוחר, בהתחשב באמצעי התחבורה העומדים לרשותו.

ד. חייל שהוא בן למשפחה שכולה, לא תימנה היעדרותו על חשבון חופשתו השנתית בערב יום העצמאות (יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל). יש לאפשר לחייל לצאת מהיחידה במועד כדי שיוכל להגיע לביתו שעתיים לפני תחילת טקסי ערב יום הזיכרון, לכל המאוחר. היעדרותו, כאמור בסעיף זה, לא תיזקף על חשבון חופשתו השנתית. ה. מפקד רשאי לאשר לחייל שאינו בן למשפחה שכולה, המבקש להשתתף ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, באזכרה או בטקס זיכרון, להיעדר מהיחידה. היעדרות זו לא תיזקף על חשבון ימי חופשתו השנתית. אם מקום שירותו של החייל מרוחק, רשאי מפקדו לשחררו לביתו בערב יום הזיכרון ובלבד שבאותו יום השלים החייל פעילות שמשכה חמש שעות לכל הפחות. החייל יופיע באירועים אלו לבוש במדי צה"ל.

סעיף 20 עורכן בתאריך 13 ביולי 2025

20. על אף האמור בכל מקום אחר בפרק זה, מפקד יחידה רשאי להורות לחייל להישאר במחנה לצורך ביצוע תורנות הכרחית.

צבירת ימי חופשה

21. כאמור, מטרת החופשה השנתית היא לאפשר לחייל הפסקה לצורך מנוחה והתרעננות. ככלל, לא יוכל חייל לצבור את ימי החופשה השנתית ועליו לנצלם במהלך שנת הפעילות.
22. מפקדו של החייל בדרגת אל"מ רשאי לאשר צבירת ימי חופשה לחייל במקרים חריגים בהם נבצר ממשרת הקבע לממש את חופשתו השנתית עקב נסיבות השירות או עקב נסיבות אישיות, כדלקמן:
 - א. חייל המשרת בשנת הפעילות ביחידה המזכה ברמת פעילות ב' ומטה – עד 8 ימים, לצורך ניצול חופשה בשנתיים העוקבות בלבד.

ב. חייל המשרת בשנת הפעילות ביחידה המזכה ברמת פעילות א' ומעלה – עד 8 ימים, לצורך ניצול חופשה בשנתיים העוקבות או לצורך פדיון החופשה בשנה העוקבת בלבד.

23. חייל ששירת ביחידה המזכה ברמת פעילות א' ומעלה במשך חלק משנת הפעילות, זכאותו לפדיון ימי החופשה עבור שנה זו, כמפורט בסעיף 22(ב), יהיה באופן חלקי כמפורט להלן:

משך השירות ברמת פעילות א' ומעלה	זכאות החייל לפדיון ימי החופשה
עד 4 חודשים	ללא אפשרות לפדיון
עד 5 חודשים	1
עד 6 חודשים	2
עד 7 חודשים	3
עד 8 חודשים	4
עד 9 חודשים	5
עד 10 חודשים	6
עד 11 חודשים	7
עד 12 חודשים	8

24. הוראות בנושא אופן ומועד הודעת חייל, המשרת ברמת פעילות א' ומעלה, בדבר רצונו לפדות את ימי החופשה שצבר, בהתאם לזכאותו לפי סעיף 22(ב) או 23 לעיל, ייקבעו מעת לעת ע"י אכ"א-מ' מופת.

25. במקרים חריגים, רשאי ר' אכ"א לאשר צבירת ימים גם שלא לפי האמור בפקודה זו.

26. חייל שאושרה לו צבירת ימי חופשה יוודא בתחילת השנה העוקבת כי הימים נצברו ועודכנו על פי האישור שניתן לו.

שנת שחרור או פרישה

27. חייל המשתחרר או פורש יוצב במנהל הפרישה לאחר שניצל את כל ימי החופשה השנתית העומדים לרשותו בשנת הפעילות שבה הוא משתחרר או פורש.
28. חייל המוצב במנהל הפרישה לקראת פרישתו או שחרורו מצה"ל, רשאי לנצל את מכסת הימים אשר צבר עד לשנת 2015 (כולל) ועד 140 ימים לכל היותר מיתרת ימי החופשה הצבורה העומדת לזכותו בצמוד לחופשת הפרישה או לחופשת התארגנות.

תוקף סעיף 29 מיום 26 בספטמבר 2017

29. האמור בסעיפים 16-20 לעיל, לא יחולו על חופשת פרישה או חופשת התארגנות.

אישור צבירת חופשה בגין שנים קודמות

30. מפקד מופת באכ"א מוסמך לאשר צבירת חופשה לגבי שנת הפעילות הקודמת בהמלצת מפקד בדרגת אל"ם ומעלה, אם שוכנע שהדיווח על צבירת חופשה באותה השנה היה שגוי וכי נבע מתקלה במערכת הצבאית.
31. אם ביקש חייל לאשר לו צבירה יותר משנת הפעילות הקודמת תמונה ועדת חקירה בראשות מפקד בדרגת סא"ל שתבדוק מדוע לא דווחה צבירת החופשה. ממצאי ועדת החקירה והמלצתה יועברו לראש אכ"א או לקצין בדרגת אל"ם ומעלה שהוסמך לכך מטעמו, אשר יבחן את הבקשה ויאשרה אם מצא כי אי הדיווח על צבירת החופשה בשנה האמורה נבע מתקלה במערכת הצבאית. ראש אכ"א או הקצין שהוסמך לכך מטעמו יקבעו הוראות לעניין צבירת ימי החופשה, ניצולם על פי ממצאי החקירה.

תוקף סעיפים 32 עד 34 מיום 26 בספטמבר 2017

32. לא יוגשו בקשות בעניין חופשות כמפורט בפקודה זו, למעלה משלוש שנים לאחר סיום אותה שנת פעילות.

חופשה לחייל הלומד לימודים מלאים מטעם צה"ל

33. חייל הלומד לימודים מלאים מטעם צה"ל יהיה זכאי עם חזרתו לשירות לימי חופשה שנתית באופן יחסי למספר ימי השירות התקין ששירת באותה שנת פעילות על פי הנוסחה הזאת:

$$\text{מספר ימי חופשה השנתית שלהם זכאי} \times \left(\frac{\text{מספר ימי שירות תקין בשנת הפעילות}}{365} \right)$$

על פי ותק בשירות (לפי סעיף 5)

א. תוצאה שאינה שלמה תעוגל למספר השלם הקרוב ביותר, ע"פ כללי העיגול.

ב. ימים אלו אינם ניתנים לצבירה.

ג. האמור בסעיף קטן זה חל גם על חייל שבמהלך לימודיו נשא מינוי משנה.

34. האמור בסעיף 33 יחול החל משנת הפעילות שבה פורסמה פקודה זו.

זכאות לחופשה שנתית ולצבירתה לחייל הלומד תוך כדי שירות

35. חייל הלומד תוך כדי שירות, תיחשב שנת הלימודים לצורך זכאות לחופשה שנתית ולצבירתה, כאילו החייל למד

בה במלואה בשנת הפעילות שמתחילה בשנה העוקבת למועד פתיחת אותה שנת לימודים.

תוקף סעיף 36 מיום 26 בספטמבר 2017

36. חייל הלומד לימודים תוך כדי השירות, ונעדר בשל כך על חשבון שעות הפעילות, לתקופה של תשעה חודשים

לפחות – תקווה זכאותו לחופשה שנתית כמפורט להלן:

א. נעדר החייל שלוש שעות שבועיות לכל היותר על חשבון הפעילות – תקווה זכאותו לחופשה שנתית ביומיים.

מספר ימי החופשה שיוכל החייל לצבור, כמפורט בפקודה זו, יקטן גם הוא ביומיים.

ב. נעדר החייל מעל שלוש שעות ועד חמש שעות שבועיות על חשבון הפעילות – תקווה זכאותו לחופשה שנתית

בשלושה ימים. מספר ימי החופשה שיוכל החייל לצבור, כמפורט בפקודה זו, יקטן גם הוא בשלושה ימים.

ג. נעדר החייל מעל חמש שעות שבועיות על חשבון הפעילות – תקווה זכאותו לחופשה שנתית בחמישה ימים. מספר

ימי החופשה שיוכל החייל לצבור, כמפורט בפקודה זו, יקטן גם הוא בחמישה ימים.

37. חייל, כאמור, שאושרו לו לימודים כמפורט בסעיף 36, לתקופה קצרה מתשעה חודשים, קיווה ימי החופשה

וצמצום זכאותו לצבירתה ייעשה באופן יחסי למספר חודשי הלימודים שאושרו לו.

38. חייל שהוא הורה לילד שגילו שנה ועד חמש לכל היותר, והוא מנצל את זכאותו לקיצור יום הפעילות מהשעה

16:00, לפי פ"מ 36.0406 "הטבות עקב היריון והורות", ואשר אושרה לו היעדרות לטובת לימודים תוך כדי

השירות – יקווה ימי חופשה נוספים, כמפורט בנספח ב לפקודה זו.

39. לימודים תוך כדי השירות שלא על חשבון הפעילות, לא ישפיעו על הזכאות לחופשה שנתית ולא על מכסת הימים

המרבית לצבירתה.

40. חייל הלומד תוך כדי השירות, ישוחרר מפעילות כדי לגשת לבחינה. על אף האמור בסעיף 15, היעדרות של עד ארבע שעות על חשבון הפעילות ביום בחינה, לא תיחשב כניצול יום חופשה שנתית. בגין חריגה של יותר מארבע שעות אלו תנוקה לחייל חופשה שנתית בגין יום הבחינה.
41. אם נמצא כי חייל למד תוך כדי השירות, בלא אישור הסמכות המאשרת כפי שנקבע על ידי מחלקת הסגל, יוזנו לימודיו בדיעבד, וכן יקוזזו בדיעבד ימי החופשה ותקטן הזכות לצבירה בגין השנים המתאימות.
42. במקרים חריגים רשאי ר' אכ"א או מי שהוסמך לכך מטעמו, בתיאום עם אכ"א-רמ"ח הסגל, לאשר חופשה שנתית וצבירתה לחייל הלומד תוך כדי שירות בתנאים שונים מן האמור בפקודה זו.
43. חופשות חיילים הלומדים או המשתלמים בחוץ לארץ מוסדרות בפ"מ 8.0203 "תנאי שירות – חיילים השוהים בחו"ל בתפקיד והשתלמויות".

חופשות חייל העובד במשמרות

44. מפקד הפיקוד או הזרוע או קצין החיל הראשי יגדיר בהוראות הפנימיות את התפקידים שיבוצעו במשמרות, וכן את אורכה ואת תדירותה של המשמרת ושל חופשת המשמרת. תפקידים אלה בלבד ייחשבו כמבוצעים בפעילות משמרות לצורך פקודה זו וידווחו לרישום האיש.
45. על אף האמור בפקודה זו, זכאותו של חייל המשרת במשמרות לחופשה שנתית ולצבירתה תהיה כמפורט להלן:
- א. חייל המשרת במשמרות, אשר חופשת המשמרת שהוא זכאי לה קצרה משבעה ימים, זכאי שלוש פעמים בשנה לחופשה שנתית שאורכה חמישה ימי עבודה רצופים בין משמרת למשמרת, במועדים שיאשר מפקדו. המפקד רשאי לאשר לחייל לצרף את התקופות לחופשה של 15 או 21 ימי עבודה רצופים.
- ב. ימי החופשה שיתווספו לחופשת המשמרת, כדי לאפשר לממש את הזכאות המפורטת בסעיף 45(א), יהיו מכסת החופשה השנתית לחייל המבצע עבודת משמרות (להלן: ימי השלמת חופשה לעובד משמרות).
- ג. מפקד בדרגת אל"ם רשאי לאשר צבירת ימי השלמת חופשה לעובד במשמרות לצורך ניצול בשנה העוקבת בלבד, במקרים חריגים שבהם נבצר מהחייל לממש את חופשותיו עקב נסיבות השירות או נסיבות אישיות.

ד. מספר ימי החופשה המרבי, שחייל המבצע פעילות במשמרות, יוכל לצבור בכל שנת פעילות, יהיה על פי מדרגות כמפורט להלן:

(1) רמת פעילות א ומעלה – 6 ימים.

(2) רמת פעילות ב ומטה – 4 ימים.

ה. חייל שבמהלך השנה עבר מתפקיד שאינו נעשה במשמרות לתפקיד הנעשה במשמרות, או מתפקיד שנעשה במשמרות לתפקיד שאינו נעשה במשמרות, יהיה זכאי לחופשה שנתית, שתחושב באופן יחסי.

חופשות חיילים לוחמים במהלך תעסוקה מבצעית (חופשת קו)

תוקף סעיפים 46 עד 47 מיום 26 בספטמבר 2017

46. במהלך תעסוקה מבצעית רשאי מפקד היחידה לאשר למפקדים לוחמים בתפקיד מפקד מחלקה, עד דרגת סגן (כולל) ובסוג שירות קבע, חופשה (חופשת קו) למשך ארבעה ימים רצופים, מהם עד שני ימי עבודה, לכל היותר, שלא תיזקף על חשבון מכסת ימי החופשה השנתית שהחייל זכאי לה, נוסף על כל חופשה אחרת שאושרה בפקודה זו.

47. שאר בעלי התפקידים אשר הינם חיילים בשירות קבע מעל דרגת סגן, ואינם בתפקיד מפקד מחלקה ומימשו חופשה במהלך תעסוקה מבצעית תיזקף חופשתם מתוך מכסת החופשה השנתית שלהם.

חופשות חיילים המוצבים ביחידת בתי חולים

48. חייל המוצב ביחידת בתי חולים, זכאי לחופשה שנתית, על פי הוראות פקודה זו.

49. בקשות לצבירת חופשה לניצול בשנה העוקבת ייבחנו על-ידי הקרפ"ר או מי שהוסמך לכך מטעמו.

חופשה משפחתית

50. מטרת החופשה המשפחתית היא לאפשר לחייל לצאת לחופשה בשל אירוע אישי.

51. להלן פירוט כללי היציאה לחופשה משפחתית:

א. חופשת נישואים:

- (1) חופשה הניתנת לחייל עקב נישואיו לאחר שהציג אישור שנישואיו העתידיים מוכרים כנישואים במשרד הפנים.
 - (2) חייל זכאי לנצל עשרה ימי חופשה, החל מחודש לפני מועד הנישואים החוזי עד חודש ימים אחריו.
 - (3) חייל יהיה זכאי לנצל את חופשת הנישואין ביום הנישואים, ביום הקודם לו וביום שלאחריו, וניצול חופשה בימים אלו יימנה בתוך עשרת ימי חופשת הנישואים העומדים לזכותו. את יתר שבעת ימי חופשת הנישואים הניתנים יכול החייל לממש או לפצל בכפוף לאישור מפקדו לפי סעיף 10.
 - (4) חופשת הנישואים תיזקף על חשבון חופשתו השנתית של החייל או חופשתו הצבורה של החייל.
- ב. חופשה עקב לידה:
- (1) חופשת לידה לחייל ולחיילת בשירות הקבע מעוגנת בפ"מ 36.0406 "הטבות עקב היריון והורות".
 - (2) **בוטל בחוזר תיקונים 231**
 - (3) היעדרות ביום הברית או בזכר הבת תחושב על חשבון החופשה עקב הלידה, כאמור לעיל.
 - (4) אפשר לפצל את החופשה לפי בקשת החייל ובאישור מפקדו לפי סעיף 10.
 - (5) חופשה עקב לידה תיזקף על חשבון חופשתו השנתית של החייל או חופשתו הצבורה של החייל.
- ג. חופשה עקב שמחה משפחתית:
- (1) חייל זכאי לממש חופשה של 24 שעות כדי להשתתף בשמחה משפחתית, כשקרבת בעל השמחה לחייל היא קרבה מדרגה ראשונה.
 - (2) מפקד החייל יודא שהחייל ישוחרר במועד סביר שיאפשר לו להגיע בזמן לשמחה ולהשתתף בה.
 - (3) חופשה עקב שמחה משפחתית תיזקף על חשבון חופשתו השנתית של החייל או חופשתו הצבורה של החייל.
 - (4) חייל יודיע למפקדו על מועד השמחה המשפחתית לפחות שבועיים לפני מועד האירוע.
- ד. **בוטל בחוזר תיקונים 229**

חופשה מיוחדת

52. חופשה מיוחדת היא חופשה הניתנת לחייל מטעמים אישיים חריגים. חופשה מיוחדת תינתן לחייל רק לאחר שניצל את החלק היחסי של ימי החופשה המגיעים לו באותה שנת פעילות עד למועד יציאתו לחופשה, ואת כל יתרת החופשה הצבורה העומדת לזכותו.
53. פירוט הסמכויות לאישור חופשה מיוחדת, האוכלוסייה הזכאית לה ואורכה מפורטות בנספח ג לפקודה זו.
54. הסמכות המאשרת חופשה מיוחדת תאשר חופשה מיוחדת ותקבע את משכה, אם מצאה כי נסיבותיו של החייל מצדיקות זאת.
55. חופשה מיוחדת תינתן בתשלום או בלא תשלום לפי הנסיבות ולפי החלטת הסמכות המאשרת, כלהלן:
- א. חופשה מיוחדת בתשלום:
- 1) הסמכות המאשרת רשאית לאשר לתקופה של 14 ימים, לכל היותר.
 - 2) חייל יישאר מוצב ביחידתו ובתפקידו, אולם לא יהיה זכאי להוצאות כלכלה בתפקיד.
- ב. חופשה מיוחדת ללא תשלום:
- 1) אושרה לחייל חופשה מיוחדת, כולה או חלקה, לתקופה של 31 ימים, לכל היותר, יישאר מוצב ביחידתו ובתפקידו. אם משך החופשה המיוחדת שאושרה לו עולה על 31 ימים, יוצב לר"ם 7, כאמור בפ"מ 31.0517 "חופשה ללא תשלום (חל"ת) – שירות קבע".
 - 2) הסמכות המאשרת רשאית להתנות מתן חופשה מיוחדת ללא תשלום לתקופה העולה על 31 ימים בהארכת התחייבותו של החייל לשירות הקבע לתקופת זמן נוספת, השווה באורכה לתקופת החופשה המבוקשת.
56. הסמכות המאשרת תדון בבקשה ותודיע את החלטתה המנומקת בכתב, לא יאוחר מ-14 ימים ממועד הגשת הבקשה. אישור בדבר חופשה מיוחדת ללא תשלום יועבר בכתב גם למופת-ענף שכר הקבע והגמלאות-מדור הבירורים. אם החופשה לא מומשה או מומשה באופן חלקי, תודיע היחידה על כך לסמכות המאשרת. אם מדובר בחופשה מיוחדת בלא תשלום תועבר הודעה גם למופת-ענף שכר הקבע והגמלאות.

יתרת חופשה משירות חובה

57. מפקד יחידתו של חייל בשירות חובה או חייל בשירות בתנאי קבע (להלן בפרק זה: "השירות הקודם") העומד לעבור לשירות הקבע, יאפשר לחייל לנצל את יתרת החופשה הרגילה המגיעה לו בטרם סיום שירות החובה. אם צורכי השירות אינם מאפשרים לתת לחייל לצאת לחופשה במועד, תתאפשר דחייתה כמפורט להלן.
58. חייל שעבר מהשירות הקודם לשירות הקבע, והוא זכאי ליתרת חופשה בעד השירות הקודם, יהיה זכאי לנצלה במהלך שלושת החודשים הראשונים בתקופת שירות הקבע, אך לא יותר ממספר הימים המרבי לצבירה, כמפורט בפ"מ 35.0402 "חופשות חיילים בשירות חובה".
59. חייל שלא ניצל את יתרת החופשה המגיעה לו בעד שירותו הקודם במהלך שלושת חודשי השירות התקין הראשונים בשירות הקבע, לא יוכל לנצלה עוד.

חופשות עקב התייצבות בבית משפט

60. חייל שזומן לבית דין צבאי, לבית משפט אזרחי או לבית דין אזרחי על פי צו או זימון שניתנו כדין, או זומן להופיע לפני גורם כלשהו על ידי המדינה – תיחשב התייצבותו בפני אותו גורם כשעות פעילות, ולא תיזקף על חשבון חופשתו השנתית של החייל.
61. חייל הנעדר מהשירות עקב הופעתו בבית משפט אזרחי, בבית דין אזרחי או לפני גורם כלשהו במדינה, בזיקה להליך שבו הוא הצד היוזם – תיזקף היעדרות זו על חשבון חופשתו השנתית של החייל, אם לא היה בשירות חמש שעות פעילות, לפחות, באותו היום.

ימי חופשה של חייל החוזר משירות בחוץ לארץ

62. חייל החוזר מתפקיד בחוץ לארץ, ידווח על ימי החופשה שניצל, כמפורט בפ"מ 8.0203 "תנאי שירות – חיילים השוהים בחו"ל בתפקיד והשתלמויות" ומיום חזרתו זכאותו לחופשה שנתית תהיה על פי הוראות פקודה זו.
63. חייל כאמור בסעיף 62 אשר הוצב חזרה בסמכות החילית עם חזרתו מחו"ל, לא יהיה זכאי לימי חופשה שנתית, אלא אם הוא הוצב בתפקיד שהוא ממלא בפועל.

חייל בשירות קבע הזכאי ליציאה לחמי מרפא

64. חייל שהוא נכה צה"ל, ושהוכר על ידי אגף השיקום במשרד הביטחון כזכאי ליציאה לחמי מרפא – לא תיכלל יציאה זו במניין ימי החופשה השנתית שהוא זכאי להם. חייל היוצא לחמי מרפא יציג למפקדו אישור ממשרד הביטחון בדבר זכאותו ליציאה לחמי המרפא, ויקבל את אישור מפקדו בדבר ניצול החופשה, טרם יציאתו לחמי המרפא.

חופשה עקב תרומת מח עצם או תרומת איברים

65. חייל הנעדר מהשירות עקב תרומת מח עצם, באישור ענף שר"פ (שירות הרפואה) במשר"פ (המרכז לשירות הרפואה), זכאי להיעדר מהשירות לשבעה ימים רצופים (כולל שישי, שבת, מועדי ישראל וחגים רשמיים), כאשר אחד מהם הוא יום מתן התרומה. ימי חופשה אלו לא יהיו על חשבון מכסת חופשתו השנתית של החייל. ימי חופשת מחלה לאחר ההיעדרות כאמור, אשר על פי חוות דעת ענף שר"פ במשר"פ הם בעלי זיקה ישירה לתרומה, לא יופחתו ממכסת הימים הקבועה בפ"מ 36.0413 "חופשת מחלה ומענק בגין חופשת מחלה שלא נוצלה".

66. חייל הנעדר מהשירות עקב תרומת איבר באישור ענף שר"פ במשר"פ, זכאי להיעדר מהשירות לעשרים ימים רצופים (כולל שישי, שבת, מועדי ישראל וחגים רשמיים), כאשר אחד הימים הוא יום מתן התרומה. ימי חופשה אלו לא יהיו על חשבון מכסת חופשתו השנתית של החייל. ימי חופשת מחלה לאחר ההיעדרות כאמור, אשר על פי חוות דעת ענף שר"פ במשר"פ הם בעלי זיקה ישירה לתרומה, לא יופחתו ממכסת הימים הקבועה בפ"מ 36.0413 "חופשת מחלה ומענק בגין חופשת מחלה שלא נוצלה".

67. הזכאות להיעדרות מכוח סעיפים 65–66, קמה מחדש בכל מתן תרומה.

צעדים שיינקטו עקב ניצול חופשה החורגת מן הזכאות

68. יציאה לחופשה שנתית בהיקף החורג ממכסת הזכאות השנתית אסורה לפי פקודה זו. אין באמור בסעיף זה או בכל מקום אחר בפקודה זו כדי להצדיק היעדרות מן השירות שלא ברשות או עברה אחרת לפי חוק השיפוט

הצבאי התשט"ו-1955, או כדי לאשר היעדרות מן השירות בדיעבד, ולא יהיה באמור בפקודה זו לרבות לעניין מניין תקופת היעדרות כתקופה שתיראה כתקופת חופשה שנתית כדי למנוע את העמדת החייל לדין.

69. חרף האמור בסעיף 68, חייל שיצא לחופשה שנתית בהיקף החורג ממכסת חופשתו, ינוכו הימים החורגים מיתרת חופשתו הצבורה. אם זו אינה עומדת לזכותו או אינה בהיקף מספק, ינוכה משכרו שכר בעבור כל יום חריגה (לפי ערך פדיון יום חופשה צבורה).

חיוב בימי חופשה שנתית בגין ימי מחלה

70. היעדרות עקב מחלה בהיקף החורג מהקבוע בפ"מ 36.0413 "חופשת מחלה ומענק בגין חופשת מחלה שלא נוצלה" תומר להיעדרות עקב חופשה שנתית על חשבון חופשתו השנתית של החייל.

בקרה וביקורת

71. באחריות שליש היחידה לוודא כי הוזנו כל ימי החופשה, ימי החופשה הצבורה, ניצולם, צבירתם ופדיונם על פי הוראות פקודה זו.

72. באחריות החייל לעקוב אחר הנתונים המוזנים לו לפי פקודה זו.

חריגים

73. היעדרות ברשות שאינה מוזכרת בפקודה זו ובפ"מ 36.0413 "חופשת מחלה ומענק בגין חופשת מחלה שלא נוצלה" תיזקף על חשבון חופשתו השנתית של החייל.

74. ראש אכ"א או מי שהוסמך לכך מטעמו, רשאי לקבוע חריגים לפקודה זו, בתיאום עם היועץ הכספי לרמטכ"ל או עם מי שהוסמך לכך מטעמו.

שעת חירום – חופשת משפחה וחופשה מיוחדת

75. הוראות פרק זה ייכנסו לתוקף על פי הנחיית ראש אכ"א לאחר שנועץ בראש אמ"ץ על הפעלתן, והודעה מתאימה על כך תפורסם בכל יחידות הצבא. ניתנה הוראה, כאמור, יהיה פרק זה בתוקף עד שראש אכ"א יורה להפסיק את הפעלתו, ויפרסם הודעה על כך.
76. בתקופה שבה עומד פרק זה בתוקף, לא יחולו יתר סעיפי פקודה זו, ולא יינתנו עוד חופשות למשרתי הקבע, אלא לפי הוראות פרק זה. זכותם של חיילים לחופשה שנתית תישמר, והם יהיו רשאים לממשה לאחר שראש אכ"א יורה להפסיק את הפעלת פרק זה.
77. בעת כניסתו לתוקף של פרק זה, יאושרו חופשות לחיילים במקרים ובפרקי זמן המפורטים להלן:
- א. חופשת נישואים – 5 ימים.
 - ב. **בוטל בחוזר תיקונים 231**
 - ג. **בוטל בחוזר תיקונים 229**
 - ד. חופשה מיוחדת מסיבה אחרת – 7 ימים, לכל היותר.
78. על אף האמור בסעיף 77, רשאי מפקד בתקן סא"ל ומעלה, לצמצם את חופשת הנישואים והחופשה עקב הלידה לתקופה קצרה מחמישה ימים, אם צרכים מבצעיים מחייבים זאת.

הוראת מעבר

תוקף סעיפים 79 עד 80 מיום 26 בספטמבר 2017

79. סעיפים 21–26 יחולו על ימי חופשה החל מיום 1 בינואר 2016.
80. ביחס לימים שנצברו בגין ימי חופשה שהחייל היה זכאי להם עד לשנת 2015 (כולל), יוכל חייל לפעול כדלקמן:
- א. לפדות או לממש את ימי החופשה הצבורה במהלך שירותו.
 - ב. לממש עד 140 ימי חופשה בצמוד לחופשת הפרישה.
 - ג. חייל אשר סוכם לפרישה בשנת 2016 ובסיכום הפרישה נמנו ימי חופשה משנת 2016, יוכל לפדות או לממש עד 140 ימי חופשה בצמוד לחופשת הפרישה, לרבות ימים שהיה זכאי להם בשנת 2016.

תוקף נספח א' מיום 26 בספטמבר 2017

נספח א'

ותק בסיסי לקביעת זכאות לחופשה שנתית

היקף הזכאות לחופשה שנתית	ותק בשירות (בימים)
14	759-0
15	819-760
16	879-820
17	939-880
18	999-940
19	1094-1000
20	1897-1095
21	1970-1898
22	2043-1971
23	2116-2044
24	2189-2117
25	2190 ומעלה

תוקף נספח ב' מיום 26 בספטמבר 2017

נוסח פקודה זה פורסם במאגר הפקודות הצה"לי בצה"ל לנט בתאריך 1 באוגוסט 1985
תאריכי עדכון הפקודה: 9 ביולי 2002 ; 12 במרץ 2007 ; 5 באוגוסט 2009 ; 26 בספטמבר 2017 ; 14 בפברואר 2021 ; 12 במאי
2024 ; 13 ביולי 2025 ; 21 בינואר 2026.

נספח ב'

חופשת שנתית להורה המממש זכות הורית ולומד תוכ"ש

מתכונת הלימודים לפי שעות היעדרות ע"ח פעילות	ניכוי ימי החופשה בעת מימוש זכות/ הורה יחיד	ניכוי ימי החופשה בגין הלימודים	סה"כ ניכוי ימי החופשה השנתית בפועל
בוקר – 3 (11:00–08:00)	5 ימים	2 ימים	אין חפיפה סה"כ 7 ימים
צהריים – 3 (17:30–14:30)	5 ימים	2 ימים	חפיפה חלקית (1.5 שעות) סה"כ 5 ימים
בוקר – 5 (13:00–08:00)	5 ימים	3 ימים	אין חפיפה סה"כ 8 ימים
צהריים – 5 (17:30–12:30)	5 ימים	3 ימים	חפיפה חלקית (1.5 שעות) סה"כ 5 ימים
יום מלא (17:30–08:00)	5 ימים	5 ימים	יש חפיפה סה"כ 5 ימים
ללא שעות ע"ח פעילות	5 ימים	0 ימים	אין חפיפה סה"כ 5 ימים

תוקף נספח ג' מיום 26 בספטמבר 2017

נספח ג'

הסמכויות לאישור חופשה מיוחדת, האוכלוסייה הזכאית לה ואורכה

הסמכות המאשרת	פירוט האוכלוסייה שלה מוסמך לאשר	אורך החופשה
חה"א – ראש להק כוח האדם	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל בח"א	31 ימים לכל היותר 19.
חה"י – ראש מספן כוח האדם	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל בח"י	
מז"י – קשל"פ	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים במז"י או ביחידות הכפופות למז"י	
קשל"פ – בפיקודים המרחביים	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים בפיקודים המרחביים	
אמ"ן – רמ"ח משא"ן	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים באמ"ן	
אכ"א – רמ"ח משא"ן	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים באכ"א	
אגף התקשוב – רמ"ח משא"ן	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים באגף התקשוב	
פקע"ר – קשל"פ	נגדים וקצינים עד דרגת סא"ל המשרתים בפקע"ר	
ראש אכ"א	קצינים בדרגת אל"ם ומעלה	ללא הגבלה
אכ"א – רמ"ח הסגל	קצינים עד דרגת סא"ל ונגדים שאינם תחת הסמכויות שפורטו לעיל	31 ימים לכל היותר
	קצינים עד דרגת סא"ל ונגדים מכל צה"ל כשנדרש אישור של יותר מ-31 ימים.	ללא הגבלה